

Delrapport 2

Kvalitet i fagopplæringen

Utdanningsdirektoratet har bestilt tre rapporter om kvalitet i fag- og yrkesopplæringen. Denne andre delrapporten ser spesielt på fagopplæringen som skjer i skolen.

RAPPORT | SIST ENDRET: 23.05.2013

Tittel:

Kvalitet i fag- og yrkesopplæringen : fokus på skoleopplæringen : Rapport 2.

Rapporten:

Last ned rapporten hos NIFU (PDF)

Forfatter:

Håkon Høst (red.)

ISBN:

978-82-7218-920-3 (Nettutgave)

Utgiver:

Fafo, Høgskolen i Oslo og Akershus, NIFU, Universitetet i Bergen

År:

2013

Rapportserie: Kvalitet i fag- og yrkesopplæringen

For å styrke grunnlaget for sitt arbeid med et kvalitetsvurderingssystem har Utdanningsdirektoratet utlyst midler til forskning knyttet til kvalitet i fag- og yrkesopplæringen. Prosjektet har en varighet på 4 år og er et samarbeidsprosjekt mellom Fafo, NIFU, Universitetet i Bergen og Høgskolen i Oslo og Akershus.

Se de øvrige rapportene fra prosjektet:

[Delrapport 1](#)

[Delrapport 3](#)

[Sluttrapport](#)

Rapporten følger elevene i overgangen fra skole til lærebedrift. Den ser også på overgangen fra lærebedrift til jobb og videre utdanning.

Rapportene er laget av forskere fra NIFU, Fafo, Universitetet i Bergen og Høgskolen i Oslo og Akershus. Direktoratet bruker resultatene til å lage et kvalitetsvurderingssystem for fag- og yrkesopplæringen.

Denne andre delrapporten baserer seg på intervjuer med elever, lærlinger, lærere og skoleledere fra tre programområder i tre fylker. Den bygger også på analyser av registerdata.

Ulik mengde klasseromsundervisning

I tråd med tidligere forskning, viser rapporten at elever som søker seg til yrkesfaglige utdanningsprogram forventer at opplæringen skal skille seg fra vanlige klasseromsundervisning. De opplever den praktiske opplæringen som mest interessant og som gir mest læring.

Det er imidlertid stor variasjon i hvor mye av undervisningen som foregår i klasserom, verksted eller ute i bedrift. Programområdet Salg, service og sikkerhet (SSS) peker seg ut med mye undervisning i klasserom. Programområdene industriteknologi (INDTEK) og Klima, energi- og miljø (KEM) har store deler av undervisningen i verksteder eller ute i bedrifter.

Fire faktorer som skaper motivasjon

Fire faktorer er avgjørende for at de skolefaglige læringsmiljøenes klarer å motivere til læring.

- Det første er betydningen av tilstrekkelig og relevant yrkesfaglig praksis, i skolens egne lokaler eller gjennom utplassering i bedrift.
- Det andre er betydningen av tilknytningen til lærefaglig kompetanse og praksiserfaringer i skolens egne faglærermiljøer.
- En tredje faktor er betydningen av struktur og tydelighet i skolens pedagogiske opplegg.
- En fjerde faktor er lærernes engasjement for støtte, oppfølging og omtanke for elevenes personlige situasjon og utvikling.

Aksept for å bruke kvalitetsindikatorer

Forskerne finner at det er stor aksept for bruke av kvalitetsindikatorer i fag- og yrkesopplæringen i fylkeskommunene, men at det til nå har vært liten oppmerksomhet på hvor gode disse indikatorene er og hva de kan si om kvaliteten i opplæringen.

Kontrollen av lærebedrifter er trolig redusert

Gamle kontrollformer i form av systematiske besøk av lærebedrifter er sterkt redusert. I stedet baserer fylkeskommunene seg i økende grad på styring på distanse, ikke minst med basis i ulike kvalitetsindikatorer, samt opplæringskontorene og deres oppfølging av medlemsbedrifter. I den grad det kan være snakk om endringer i kontrollformer og kontrollvolum, så mener forskerne at kontrollen av lærebedriftene trolig er redusert snarere enn økt.

Yrkesopplæringsnemndene, som er tiltenkt en nøkkelrolle i kvalitetsarbeidet i fylkeskommunene, har bare i varierende grad fått noen sentral funksjon på dette området. Samtidig bidrar nye aktører med basis i revisjon og tilsyn til å øke antall informasjonskilder om kvalitet i fag- og yrkesopplæringen.

Overgangen fra opplæring til yrke varierer fra fag til fag

Høye sysselsettingsandeler for nyutdannede fagarbeidere kan tyde på at fagopplæringen som helhet gir en kompetanse som er etterspurt i det norske arbeidslivet. Forskerne er likevel forsiktige med å trekke for bastante konklusjoner.

Konjunktursituasjonen i norsk økonomi har vært gunstig de siste årene, med lav generell arbeidsledighet og lav ungdomsarbeidsløshet. Samtidig som helhetsbildet er positivt, viser analysene at overgangsmønstrene etter fagbrevet varierer mellom ulike utdanningsprogram og mellom ulike typer fag. Det gjelder blant i hvilken grad man får heltidsarbeid og hvor mange som går over i høyere utdanning etter fagbrevet.